

ZARIADENIE PRE SENIOROV

SO SÍDLOM SÍDLISKO 1. MÁJA Č.73, VRANOV NAD TOPLŔOU

Smernica č. 35

**OCHRANA ĽUDSKÝCH PRÁV
A SLOBÔD**

Spracoval:	Meno: Ing. Anna Popadřáková	Dátum: 21.08.2023	Podpis:
Schválil:	Meno: Mgr. Katarína Gáliková	Dátum: 21.08.2023	Podpis:
Účinnosť:	01.09.2023		
Zmena:			

Článok 1 ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Ľudské práva a slobody stanovujú spôsob ochrany práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby a taktiež stanovujú spôsob rovnakého zaobchádzania a ochrany zamestnancov pred diskrimináciou v podmienkach Zariadenia pre seniorov so sídlom vo Vranove nad Topľou, Sídlisko 1. mája č. 73 vo Vranove nad Topľou (ďalej len „ZpS“).

Ochrana ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby je zakotvená v Ústave Slovenskej republiky, vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v Európskej sociálnej charte, v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991/ Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a iných medzinárodných a všeobecne záväzných právnych normách a pravidlách občianskeho spoluzitia. Zariadenie pre seniorov so sídlom vo Vranove nad Topľou ako poskytovateľ sociálnych služieb rešpektuje právo prijímateľov týchto služieb na dôstojnosť, sebaurčenie, súkromie a bezpečie.

O rovnakom zaobchádzaní a o ochrane zamestnancov pred diskrimináciou hovorí zákon č. 365/2004 Z.z. (antidiskriminačný zákon), zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce, Smernica č. 1 Pracovný poriadok, Smernica č. 2 Organizačný poriadok a Smernica č. 3 Poriadok odmeňovania. Zariadenie pre seniorov so sídlom vo Vranove nad Topľou ako zamestnávateľ dodržiava zásady rovnakého zaobchádzania spočívajúce v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Článok 2 ZÁSADY POSKYTOVANIA SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

1. Každému, kto žiada o poskytnutie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnych služieb, je sociálna služba poskytnutá v súlade so zákonom alebo mu je poskytnuté sociálne poradenstvo o možnostiach zabezpečenia sociálnej služby alebo potrebnej podpory iným subjektom.

2. V zariadení pre seniorov sú sociálne služby poskytované v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, prirodzenou ľudskou dôstojnosťou, s princípmi nediskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku a sú poskytované v prostredí, ktoré si prijímateľ sociálnej služby vybral.

3. Zariadenie pre seniorov ako poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje a podporuje rozvoj schopností, zručností a vedomostí prijímateľa sociálnej služby, zachovanie jeho vlastnej identity, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti a podporuje vytváranie pozitívneho obrazu o prijímateľovi sociálnej služby.

4. Zariadenie pre seniorov ako poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľa sociálnej služby v plnom a účinnom zapojení sa a začlenení sa do spoločnosti s rešpektovaním jeho prirodzených vzťahov v rámci jeho rodiny a komunity v súlade s právom na rovnosť príležitostí.

5. Žiadnemu prijímateľovi sociálnej služby nie je poskytovaná sociálna služba proti jeho vôli alebo len na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku.

6. ZpS akceptuje slobodnú vôľu prijímateľa sociálnych služieb – prijímateľ, resp. jeho opatrovník si zvolí, rozsah a spôsob poskytovaných služieb a nesie osobnú zodpovednosť za svoje rozhodnutie.

Článok 3 POUČENIE ZAMESTNANCOV

1. Vedúci zamestnanec oboznámi svojich podriadených s ľudskými právami a slobodami prijímateľa sociálnej služby.
2. Personalistka oboznámi všetkých novoprijatých zamestnancov s ľudskými právami a slobodami prijímateľa sociálnej služby.

Súhlas s oboznámením sa so základnými právami a slobodami prijímateľov sociálnej služby, ako aj ich porozumenie každý zamestnanec potvrdí svojim podpisom. Každý zamestnanec bude rešpektovať tieto práva a slobody prijímateľov sociálnej služby v zariadení.

Článok 4 PRÁVA PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY V ZARIADENÍ

Zariadenie rešpektuje zásady rovnakého zaobchádzania a práva prijímateľa sociálnej služby.

1. **Pre zabezpečenie dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby ZpS dbá na:**
 - ochranu života a zdravia,
 - osobnú slobodu,
 - rešpekt k osobnej cti, dobrej povesti a mena
 - zachovanie identity PSS, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti,
2. **Zariadenie pre seniorov vytvára také podmienky, aby bolo naplnené právo prijímateľov sociálnej služby na:**
 - a) **sebaurčenie** a to predovšetkým:
 - ochranu osobnej slobody,
 - slobodu myslenia a náboženského vyznania,
 - dôraz na osobný rozvoj,
 - práva na prístup ku vzdelávaniu, profesijnému rozvoju a získavaniu platených príležitostí.
 - b) **rešpekt súkromia prijímateľov sociálnej služby**
 - nenarušovanie osobného priestoru,
 - práva na nezávislý spôsob života v komunite s primeranou podporou

- právo na voľný pohyb,
 - súkromie pri komunikácii,
 - ochranu osobných údajov,
 - dôvernosť informácií poskytnutých kompetentným odborným zamestnancom zariadenia v záujme riešenia problémov prijímateľov sociálnej služby,
 - právo na určenie dôvernej osoby, s ktorou môže konzultovať svoje slobodné rozhodnutia o podpore, poskytovaní sociálnej služby a s jej podporou realizovať rozhodnutia o osobných, právnych, finančných a ďalších záležitostiach.
- c) **vytváranie podmienok, pre zabezpečenie práva prijímateľov sociálnej služby na bezpečie**
- ochranu pred diskrimináciou, neľudským zaobchádzaním, ponižujúcim zaobchádzaním, trestaním, vykorisťovaním, násilím a zneužívaním.
- d) poskytovanie služby s prihliadnutím na **individuálne potreby prijímateľov sociálnej služby**, aby nemuseli ovplyvňovať služby neprípustnými (nezákonnými) prostriedkami (dary, úplatky a pod.)
- e) **Zariadenie pre seniorov poskytuje sociálne služby prijímateľovi sociálnej služby, tak že:**
- rešpektuje jeho prirodzené vzťahy v rámci jeho rodiny a komunity
 - dodržiava právo na rovnosť príležitostí,
 - zachováva prirodzenú ľudskú dôstojnosť, s princípmi nediskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku a sú poskytované v prostredí, ktoré si prijímateľ sociálnej služby vybral.

3. **Zariadenie pre seniorov rešpektuje sociálny status prijímateľa sociálnej služby:**

- Poskytovateľ sociálnej služby zabezpečuje každému prijímateľovi sociálnej služby prístup k rôznym druhom aktivizácie, ktoré zohľadňujú potreby a preferencie prijímateľa a ktorých prostredníctvom môže rozvíjať svoje kognitívne schopnosti a zručnosti v oblasti zamestnávania, vzdelávania alebo v iných oblastiach tak, aby mohol naplniť predstavu o svojom sociálnom postavení v živote.
- Poskytovateľ sociálnej služby informuje prijímateľov sociálnej služby o možnostiach zabezpečenia finančných prostriedkov nevyhnutných pre nezávislý život v komunite a poskytuje im podporu pri ich získavaní.
- Poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľov sociálnej služby pri naplňovaní práva na nezávislý spôsob života v komunite s primeranou podporou.
- Poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľov sociálnej služby pri uplatňovaní spôsobilosti na právne úkony alebo im sprostredkuje možnosť iniciovať konanie o prinavrátení spôsobilosti na právne úkony.
- Poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje a podporuje rozvoj schopností, zručností a vedomostí prijímateľa sociálnej služby, zachovanie jeho vlastnej identity, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti a podporuje vytváranie pozitívneho obrazu o prijímateľovi sociálnej služby.
- Poskytovateľ sociálnej služby vedome a aktívne podporuje vytváranie pozitívneho obrazu o každom prijímateľovi sociálnej služby aj smerom k nemu, smerom k ostatným prijímateľom sociálnej služby a smerom k verejnosti.

- Poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje právo PSS na určenie dôvernej osoby služby a rešpektuje aj autoritu nominovanej podpornej osoby tak, aby boli rozhodnutia prijímateľa sociálnej služby efektívne komunikované a realizované.
- 4. Zariadenie pre seniorov podporuje prijímateľa sociálnej služby vo vzťahoch s rodinou a komunitou :**
- podporuje prijímateľa sociálnej služby v plnom a účinnom zapojení sa a začlenení sa do spoločnosti s rešpektovaním jeho prirodzených vzťahov v rámci jeho rodiny a komunity v súlade s právom na rovnosť príležitostí.

Článok 5

PRAVIDLÁ PRE OCHRANU PRÁV PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY PRED PREDISUDKAMI A NEGATÍVNymi HODNOTENIAMi

K zamedzeniu porušovania práv prijímateľov sociálnej služby v ZpS sú zavedené jasné pravidlá, ktorými sa musia riadiť všetci zamestnanci ZpS.

Jedná sa o nasledovné pravidlá:

- komunikujú a konajú slušne a správne,
- vytvárajú podmienky preto, aby prijímatelia sociálnej služby mohli robiť zmysluplné činnosti a žili dôstojne,
- pomáhajú prijímateľom sociálnej služby správne sa vyjadrovať a správať sa, obliekať sa, obklopovať sa vecami a vykonávať činnosti, ktoré sú adekvátne ich veku,
- správajú sa ku prijímateľom sociálnej služby s rešpektom,
- predstavujú prijímateľov sociálnej služby menom, nie diagnózou,
- neoslovujú prijímateľov sociálnej služby podľa jeho zdravotného stavu, je neprípustné používať termíny ako „ležiak“ a pod.,
- prístupujú k prijímateľom sociálnej služby pozitívne,
- snažia sa ukázať, že prípadné problémy prijímateľov sociálnej služby sú prirodzeným javom,
- usilujú sa o to, aby život prijímateľov sociálnej služby bol čo najprirodzenejší,
- program voľno-časových aktivít prispôsobujú želaniam prijímateľov sociálnej služby,
- eliminujú nepriaznivé sprievodné javy spojené s chorobou,
- zverejňujú fotografie z rôznych spoločenských akcií na nástenke, na webovom sídle zariadenia, len so súhlasom prijímateľov sociálnej služby. Zverejňovanie týchto aktivít je dôležité, aby si verejnosť mohla predstaviť rozmanitosť života v ZpS,
- dodržiajú mlčanlivosť, pretože neopatrnosť a v mnohých prípadoch i nechtiac vypustené slová môžu mať zlý vplyv na prijímateľov sociálnej služby.

Zamedzenie stretu záujmov zariadenia so záujmami prijímateľov sociálnej služby

Z dôvodu ochrany práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb je potrebné v situácii:

- keď je prijímateľ sociálnej služby pozbavený spôsobilosti na právne úkony a súdom ustanoveným opatrovníkom sa stáva zariadenie, je potrebné dbať na zamedzenie stretu záujmov poskytovateľa a prijímateľa. V takomto prípade za opatrovníka vystupuje ako prijímateľ štatutár zariadenia a za poskytovateľa ním poverený zástupca.
- Keď zamestnanec poskytne informácie, ktoré by viedli k akémukoľvek porušeniu ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby. Za účelom zabezpečenia ochrany osobných údajov v informačnom systéme a ochrany aktív, dodržiavať **technické, organizačné a personálne opatrenia** vo forme poučenia dotknutých osôb, bezpečnostných smerníc a iných dokumentov.

Týmito pravidlami sa riadia všetci zamestnanci ZpS.

Článok 6

POUČENIE PRIJÍMATEĽA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB O JEHO PRÁVACH A SLOBODÁCH O OCHRANE PRED DISKRIMINÁCIOU

- Sociálny pracovník oboznámi a informuje každého novoprijatého prijímateľa sociálnej služby a jeho rodinu o tom, aké má práva a slobody a ako je chránený pred diskrimináciou v pre neho zrozumiteľnej forme.
- Každý prijímateľ sociálnej služby má možnosť sa o svojich právach a slobodách a ochrane pred diskrimináciou informovať u sociálnych pracovníčok, alebo u vedúcej Úseku odborných činností.

Diskriminácia:

- a) **priama diskriminácia** – je konanie, alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii,
- b) **nepriama diskriminácia** – je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takéto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu,
- c) **diskriminácia z dôvodu:**
 - **pohlavia alebo rodu** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu tehotenstva alebo materstva, ako aj diskriminácia z dôvodu pohlavnej alebo rodovej identifikácie,
 - **rasy, farby pleti, jazyka, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitej rasy, farby pleti, jazyka, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, na základe majetku, rodu alebo iného postavenia.
 - **náboženského vyznania, viery alebo iného zmýšľania** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitého náboženského vyznania alebo viery a aj diskriminácia fyzickej osoby bez náboženského vyznania,
 - **zdravotného postihnutia** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu predchádzajúceho zdravotného postihnutia alebo diskriminácia osoby, u ktorej by na základe vonkajších príznakov bolo možné predpokladať, že je osoba so zdravotným postihnutím.
 - **veku** sa považuje, ak sa s nejakou osobou zaobchádza rozdielne ako s inou osobou v porovnateľnej situácii, a to z dôvodu jej veku.

Formy diskriminácie:

- **Podvádzanie** – použitie akejkoľvek formy klamstva s cieľom prinútiť ku konaniu, aké si praje poskytovateľ.
- **Obmedzenie aktivity** – zabránenie prijímateľovi, aby využil schopnosti, ktoré má, alebo aby robil rozhodnutia, ktorých je schopný, obmedzovanie samostatného rozhodovania prijímateľa.

- **Zastrašovanie** – vzbudzovanie strachu u prijímateľa s cieľom prinútiť ho k požadovanému správaniu, alebo naopak, odradiť ho od určitého konania.
- **Infantilita** – správanie sa k prijímateľom ako k malým deťom.
- **Nálepkovanie** – označovanie prijímateľa podľa chovania, či postihnutia výrazom, ktorý sa potom používa pri rozprávaní sa o ňom, alebo označovanie prijímateľa diagnózou (ležiak...).
- **Ignorovanie** – správanie sa v prítomnosti prijímateľa, ako keby nebol prítomný.
- **Ponižovanie** – správanie sa voči prijímateľovi poukazujúc na jeho neužitočnosť, bezmocnosť.
- **Nerešpektovanie práva na súkromie a intimita** – neodôvodnené vyrušovanie, návštevy bez klopania, výmena inkontinentných pomôcok a odhaľovanie v prítomnosti druhých osôb, hromadné ošetrovanie, prehliadanie osobných vecí bez vedomia alebo súhlasu prijímateľa.

Právna ochrana a konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania:

- Každý má právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou.
- Každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadost'učinenie.
- Ak by primerané zadost'učinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a všetky okolnosti, za ktorých došlo k jej vzniku.
- Právo na náhradu škody, alebo právo na inú náhradu, nie je týmto zákonom dotknuté.
- Každý má právo na ochranu svojich práv aj mimosúdnou cestou prostredníctvom mediácie.
- Ak by porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb alebo ak by takýmto porušením mohol byť vážne ohrozený verejný záujem, patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie aj ZpS. ZpS sa môže domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, a ak je to možné, napravil protiprávny stav.
- Konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namieta, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len "žalobca"). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len "žalovaný").
- Žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

Článok 7

PRÁVA A POVINNOSTI POSKYTOVATEĽA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

1. Zamestnanci poznajú platné normy a zákony v oblasti základných ľudských práv /napr. Listinu základných práv a slobôd, Občiansky zákonník atď./ a taktiež dodržiavajú **Etický kódex** (Príloha č. 2), ktorý upravuje a stanovuje profesionálnu etiku a zásady správania sa a vystupovania všetkých zamestnancov ZpS.
2. Sociálne služby sú poskytované v súlade s týmito právnymi normami.
3. Poskytovateľ predchádza situáciám, pri ktorých môžu byť porušené práva prijímateľa sociálnych služieb, alebo môže dôjsť ku stretu záujmov medzi prijímateľmi, resp. rodinnými príslušníkmi a zamestnancami.
2. Poskytovateľ zabezpečuje práva prijímateľov aj práva zamestnancov, neznamená to však, že pri poskytovaní služby môžu byť porušované práva zamestnancov zvýhodňovaním práv prijímateľov, prípadne organizácie.
3. Poskytovateľ kladie dôraz najmä na zabezpečenie práv tých najohrozenejších prijímateľov, teda tých, ktorí sa z dôvodu problémov v komunikácii, choroby, imobility alebo z dôvodu rozumového či psychického obmedzenia sa nemôžu účinne brániť.

Článok 8

DOHĽAD NAD OCHRANOU ĽUDSKÝCH PRÁV A SLOBÔD A OCHRANA PRED DISKRIMINÁCIOU PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY

- a) „Výbor prijímateľov sociálnych služieb“, bude zabezpečovať dohľad nad ochranou ľudských práv a slobôd a ochranou pred diskrimináciou PSS v ZpS. Na každom zasadnutí výboru informuje „Výbor prijímateľov“ prítomných, či boli, alebo neboli, zistené takéto porušenia. V prípade zistenia porušenia uvedených práv, slobôd, alebo diskriminácii niektorého z PSS, „Výbor prijímateľov“ bezodkladne nahlási tento stav sociálnemu pracovníkovi.
- b) Sociálny pracovník vedie evidenciu o porušovaní ľudských práv a slobôd a o ochrane pred diskrimináciou (Príloha č. 1). Bezodkladne informuje o zistenom stave vedúcu úseku a ona následne riaditeľa ZpS.
- c) V prípade ak by ktokoľvek zo zamestnancov videl, alebo sa dozvedel o prípade porušovania práv a slobôd PSS, prípadne by sa dozvedel, že došlo k diskriminácii prijímateľa sociálnej služby v zariadení je povinný to bezodkladne nahlásiť sociálnemu pracovníkovi.
- d) Sociálny pracovník to zaeviduje a bezodkladne to nahlási riaditeľovi ZpS, aby mohol určiť nápravné opatrenia na odstránenie tohto problému.

Článok 9

DOHĽAD NAD OCHRANOU PRED DISKRIMINÁCIOU A ZÁSADA ROVNAKÉHO ZAOBCHÁDZANIA SO ZAMESTNANCAMI

ZpS (ďalej aj ako „zamestnávateľ“) je v pracovnoprávných vzťahoch povinný zaobchádzať so zamestnancami v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti,

jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Zamestnávateľ nesmie bez vážnych dôvodov spočívajúcich v osobitnej povahe činností zamestnávateľa narúšať súkromie zamestnanca na pracovisku a v spoločných priestoroch zamestnávateľa tým, že ho monitoruje, vykonáva záznam telefonických hovorov uskutočňovaných technickými pracovnými zariadeniami zamestnávateľa a kontroluje elektronickú poštu odoslanú z pracovnej elektronickej adresy a doručeníu na túto adresu bez toho, aby ho na to vopred upozornil. Ak zamestnávateľ zavádza kontrolný mechanizmus, je povinný prerokovať so zástupcami zamestnancov rozsah kontroly, spôsob jej uskutočnenia, ako aj dobu jej trvania a informovať zamestnancov o rozsahu kontroly, spôsobe jej uskutočnenia, ako aj o dobe jej trvania.

Výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu alebo spoluzamestnancov. Nikto nesmie byť na pracovisku v súvislosti s výkonom pracovnoprávných vzťahov prenasledovaný ani inak postihovaný za to, že podá na iného zamestnanca alebo zamestnávateľa sťažnosť, žalobu, návrh na začatie trestného stíhania alebo iné oznámenie o kriminalite alebo inej protispoločenskej činnosti.

Zamestnanec má právo podať zamestnávateľovi sťažnosť v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania, nedodržaním dobrých mravov alebo z dôvodu narušenia jeho súkromia na pracovisku. Zamestnávateľ je povinný na sťažnosť zamestnanca bez zbytočného odkladu odpovedať, vykonať nápravu, upustiť od takého konania a odstrániť jeho následky.

Článok 10 PREVENTÍVNE OPATRENIA

ZpS má identifikované a spracované rizikové situácie v oblasti dodržiavania základných ľudských práv a slobôd na úrovni organizácie prostredníctvom „**Preventívne opatrenia na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd**“ (Príloha č. 3).

ZpS má identifikované a spracované rizikové situácie na individuálnej úrovni, tzn. konkrétne postupy na prevenciu a riešenie konkrétnych situácií jednotlivých PSS („individuálne krízové plány“), ktoré sú súčasťou IP (Príloha ku KP Poskytovanie sociálnych služieb).

Zariadenie vo vzťahu k prijímateľom sociálnej služby zabezpečuje:

- a) Komunitný systém práce, ktorý zapája PSS do života zariadenia ako partnerov pri poskytovaní sociálnych služieb. Realizovaný formou plánu záujmovej činnosti a IP.
- b) Pravidelné zisťovanie spokojnosti prijímateľov sociálnej služby (priama spätná väzba, ankety v rámci komunitných stretnutí, dotazníka a pod.).
- c) Podporovanie ďalšieho vzdelávania zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov.

d) Pravidelnú supervíziu, ktorá napomáha zvyšovať kvalitu odbornej práce a podnecovať osobnostný rozvoj zamestnancov (napr. napomáha identifikovať vlastné predsudky, stereotyp, ktoré by mohli mať za následok diskriminačné správanie voči určitej skupine alebo skupinám prijímateľov sociálnych služieb).

Zariadenie vo vzťahu k zamestnancom zabezpečuje:

Každý zamestnanec má právo na rovnaké zaobchádzanie. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa uplatňuje:

- a) rovnosť prístupu k zamestnaniu, povolaniu, zárobkovej činnosti alebo funkcii vrátane požiadaviek pri prijímaní do zamestnania a podmienok a spôsobu uskutočňovania výberu do zamestnania,
- b) rovnosť výkonu zamestnania a podmienok výkonu práce v ZpS vrátane odmeňovania (Smernica č. 3 Poriadok odmeňovania), funkčného postupu a prepúšťania,
- c) rovnosť prístupu k odbornému vzdelávaniu, ďalšiemu odbornému vzdelávaniu a účasti na programoch supervízie,
- d) rovnosť prístupu k členstvu a pôsobeniu v organizácii zamestnancov vrátane poskytovania výhod, ktoré tieto organizácie svojim členom poskytujú.
- e) interné vzdelávanie zamestnancov v súvislosti s poskytovaním odborných činností určených zákonom pre daný druh sociálnej služby vrátane sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie a nastavených postupoch a pravidiel,
- f) vzdelávanie zamestnancov v oblasti ľudských práv, deeskalačných technikách, krízovej intervencii, plánovaní rizík a predchádzaniu utrpenia prijímateľov sociálnej služby alebo ohrozeniu života alebo zdravia zamestnancov, súčasťou vzdelávania je prezentácia potencionálnych rizík a porušení ľudských práv PSS vedúcim zamestnancom,
- g) pravidelné vzdelávanie v oblasti zdravia zamerané najmä na zmierňovanie dopadov socioekonomických návykov a preventívne aktivity zamerané na zachytenie chorôb vo včasnom štádiu predovšetkým prostredníctvom skríningu.

Článok 11 KONTROLNÉ OPATRENIA

a) Kontrola dodržiavania ľudských práv a slobôd, dodržiavania rovnakého zaobchádzania a dohľadu pred diskrimináciou sa môže vykonať kedykoľvek. Za vykonávanie kontrolnej činnosti zodpovedajú vedúci úsekov.

b) Kontrola sa vykonáva rozhovorom, nahliadnutím do evidencie porušovania práv a slobôd a taktiež na dodržiavanie nápravných opatrení. Kontrola sa vykonáva aj prostredníctvom dotazníka.

Tak ako všetci prijímatelia sociálnej služby v ZpS sú si rovní vo svojich právach a ľudskej dôstojnosti, tak aj všetci zamestnanci majú právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou.

Článok 12

ODKAZY A POZNÁMKY

Súvisiace normy a predpisy

- Ústava Slovenskej republiky
- Všeobecná deklarácia ľudských práv
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- Európska sociálna charta
- Zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991/Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Interné dokumenty

- Pravidlá spolunažívania
- Prevádzkový poriadok
- Pracovný poriadok
- Organizačný poriadok
- Poriadok odmeňovania

Článok 13

PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Evidencia porušenia ľudských práv a slobôd, alebo diskriminácie prijímateľa sociálnej služby

Príloha č. 2 - Etický kódex

Príloha č. 3 - Preventívne opatrenia na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd

Článok 14

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Táto Smernica nadobúda platnosť a účinnosť dňa 01.09.2023. Nadobudnutím účinnosti tohto dokumentu zaniká platnosť Smernice zo dňa 18.12.2018.